

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hirdetmények.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmentellen levelek csak ismert kezeztől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap kivételével.

Előfizetési ár

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre - - - - - 10 frt - kr. Félévre - - - - - 5 frt - kr. Negyedévre - - - - - 2 frt 50 kr. Egy hóra - - - - - 1 frt - kr.

Hirdetési díj

Othasábas petitors egyszeri beiktatásáért 5 kr. Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. - Nyitáért 4 hasábas petitorsért 20 kr.

Hirdést vagy reclamat magában foglaló újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Szerda Deczember 16.

255. szám.

A nagy utazó.

Elkezdte Jászberényben, folytatta Dél-, majd Észak-Magyarországon, most vasárnap a Keleten, az erdélyi rész fővárosában, kincses Kolozsvárott tünt föl. Mielőtt a Szamos parti Athénbe legőzütazott volna ő méltósága, hívatá magához az ő Leib-journáljának, a „Pesti Napló“-nak lyrikusan ömlengő Leib-journalisztáját, báró K a a s Ivort, mondván neki:

Vedd a kürtödet, édes szolgálóm, és fuj bele ugy, a mint csak tüdőd engedi. Harsányan rikoltó kúrhang mellett add tudtára Kolozsvár-város érdemes polgárainak, hétszilyafás nemeseinek és kékvérti mágnásainak és az egész Erdélynek, hogy én elhatároztam közzéjük menni s őket a szolgaság házából kivezetni az ígért földére.

Ertem igenis, nagy uram, vezérem, parancsolóm és mindenem. Legyen meg a te akaratod, miképpen az ujonnan általad teremtet „nemzeti párt“-ban, ugy tul a Királyhágón, Erdélyben is.

Mondá a nagy Kaas Ivor báró és fogá a „Pesti Napló“-t, csinálván abból papiros kürtöt, miként a katonásdit játszó gyermekek szokták.

Mikor készen volt a kürt, belefujt abba csodálatosan zagyva hangokat, melyeknek lyriai változatai között ki-kivált a dytirambikusan hősies szavalmány.

Es a papiros kürt türelmes, a sangvinikus báró tüdeje bírja szuszszal. Nem kell tehát más, csak nagyérdemű közönség, a ki körülállja gróf Apponyi Albert ő méltósága hangos torku heródját és elhigye azt, a miket a kikialtó herold maga sem hisz, a mik fölött — midőn a piacról hazamenve leveti nemzeti szinti tollakkal feldisített kalapját s nemzeti színű köpenyét — maga is józsin kaczag. Így szokták ezt a népeket bolond... akarjuk mondani — boldogítani akaró hősök ősidőtől fogva.

De hát a józan magyar embernek megvan az ő igen böles közmondása,

A „Debreczeni Ellenőri“ tárczája.

Mamák a bálban.

A mamák báli szerepléséről lesz szó. De nem általánosságban, hiszen akkor ódát kellene zengemem az áldozatkész s mindig engedékeny mamákról. Csak egyes, tipikus alak vázlatát adom néhány vonással. Megérdemlik, hogy foglalkozunk velük, bár ők megelégednek azzal, ha csak leányaikkal foglalkoznak. De nem valamennyien gyakorolják a lemondás keresztény s ez esetben anyai erényét.

A kaczer mama még igényt tart nem csak a köteles udvariasságra, hanem udvarlátra, hódolatra s tömjénezésre. Nem mindig szép, de annak tartja magát. Fiaitnak igyekszik feltűnni és ez öregbíti. Mozdulatait, mosolyát, beszédmodorát az erőszakos tettetés izetlenné teszi. A kaczer mama alaposan ismeri a szépség technikáját. Hasonlít az olyan énekeshez ki tudna énekelni, van rontinja, de hangja nincs. Erre val a mamánál a legyező forgatástól kezdve a félczipő csokrág minden. Szemjártéka élénk, de a szemek ragyogása már csak olyan éjszakai fény, mely nem hevit — Helyét távol a cziállároktól választja, mert erős fényük feltűnési az indikrét ránczokat. Azt válnéd, bátorító szavakat sug gyermek, zergeféltékű leánykájuknak holott azt kérdé: gyűrött e már a plissée s elég g ő n d ő r ő k e még hajtincaei. — Gyakran feleség elmúlt időkről, ifjuság tavaszról, morfondirozik valamit a véa asszonyról, ki átengedi a tért leányának, de bosszszankodik s ajkait harapdálja, ha rögtön nem mondasz ellent s nem vágsz ki egy fél tuczat bókot. Később, midőn ki gyul a jó kedv

melyhez alkalmazza magát, mely így szól: Könnyű a szó, nehéz a só.

Apponyi Albert grófot és gárdáját ismerjük. Voltak ők már ultramontánok, klerikálisok, konzervatívek, egy kissé szocialisták, (ki ne emlékezne a szocialista csepp olajra), Kossuth-ellenesek, Kossuth-imádók és Isten tudja, még micsodák. Most „nemzeti párti“-ak. Nemzeti zászlót bontogattak Kolozsvárott vasárnap s kiabáltak, hogy: Eljen a magyar! Mik lesznek még ezután? hol végezik? Az a jövő titka. Azt látjuk, hogy multjokban nincs öröm, jövőjükben nincs remény.

Nem szóval tesszük Magyarországot konszolidálttá, nagygyá, hatalmassá; hanem kitartó, fáradságos munkával.

A szabadelvü párti kormány dolgozik, munkál s munkái nyomán elvitáhatlan érdemes tények egész sorozata van, azok pedig a „nemzeti párt“ vezérférfiai az ország egyik szelétől a másikig — politikai vigéceskednek csak.

Ha egyebet nem tudnak!

A tanító nyugdíja. Az országgyűlési szabadelvü párt b Podmaniczky Frigyes elnökelete alatt tartott tegnapi értekezletén tárgyalás alá vette a tanítói nyugdíj-törvény módosítására vonatkozó törvényjavaslatot, melyet a ház közoktatási és pénzügyi bizottsága nevében Spöner előadó tüzetesen indokolt, reflektálva a javaslat tárgyában a házhoz benyújtott kérvényekre is a kiemelve, hogy a javaslaton tett bizottsági módosítások kivétel nélkül kedvezőek a nyugdíjosulakra nézve.

A képviselőház közoktatásiügyi bizottsága Schvarcz Gyula elnökelete alatt tegnap ülést tartott s az elemi iskolákban működő tanítók (tanítónők) fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslat előadóján Hagara Viktort választotta meg. A bizottság még e héten, az elnökség által a közoktatásiügyi miniszterrel egyetértőleg megállapítandó napu tárgyalás ajá veszi a törvényjavaslatot.

Román nemzeti érkezet. A nagy-szebeni „Tribuna“ nemzeti érkezetet megtartásának szükségességéről vezéreszik. Indoklásában azt mondja, hogy az összes poli-

a vér gyorsabban kering az ereken, a kedély csapong s kitörni vágyódik: a kaczer mama öntudatlanul veri apró lábával a zene ütemeit. A hirtelre feltekinny rendezők e gyanus tüneteket észelve, megvakarják tülkötőt; hamarosan sorsot haznak, hogy kit illet meg a sáncz munka! kaczer mamák megforgatása. — Föl is kérték, de ő nem tánczol. Mindenki ismeri e vonakodást, ép oly kevés lephet meg valakit, hogy előbb utóbb mégis tánczra perdül.

Csak egy négyes, no még egy keringő egykét tour, rezgő s így tovább. Végtré az úgy buzgó rendezőség kötéll sem fog olyan jó fiut, ki elég vállalkozó szellemmel bírva ilyenre adni a fejét, helyesebben a lábát, mikor anyai szép leány, ozinos fiatal menyecske delejes tekintete vonz.

A kaczer mama imádja a bált. Gyönyört érez, melyet palástolni akar, de az öröm fénye kicsillan, mint a csipkeszövet alól a patyolat kebel, gömbölyű karok s rizsporos vállak.

Ami egyiknek élvezet, a másiknak szenvedés.

A tulgondos mamára a bálj valóságos tortura. Ő nemesak nagyon szereti leányát. A nemes érzésnek, az anyai szeretetnek is megvan a maga kinövése. Őrzi, mint a szemefényét, idleges féltékenységgel óvja szelétől, lóghuzamtól s orvosért akar küldeni, ha a kicsike nagyot trüsszent. Örökös rettegés, kínos nyugtalanáság közepette ül a bárszony pamlogon. Kishitű képzelte az eshetőség sötét képeit rajzolja lelkébe. Szent ég, hiszen itt a lelki kísértés, klack, lack, irack, sima szavak, mézes bókok, a testi saanyaruság, fagyalt, souper csárdás s galopp alakjában környékezi az ő drága kincsét! Mozgositotta az összes kendő s bunda kézletet, mintha egy éjszaksarki

tikai pártok a legnagyobb tevékenységgel előkészítik a választásokat, csupán a románok nem mozgódnak, pedig nekik sem volna szabad továbbra is télienségekben megmaradniok, de folytatni a küzdelmet, amelynek eredményeként felelmi: a) az európai sajtónak érdeklődését a román ügy iránt; b) a bukaresti román ifjuságnak imlékiratát; és c) a román ligának megalakulását. Ezen tevékenységgel szemben megemlíti Mocsonyi Sándornak és Babes Vinczenek elutevékenységét, a kik paralizálni akarták a román nemzeti pártuak üdvös működését. Miu hogy tehát ezen két áramlat közt az ellentét mind inkább kidomborodott, annak ideje elérkezett, hogy az általános értekezlet kimondhassa verdiktjét a követendő román politika felett és ezért szükséges, hogy a pártuak értekezlete összehívassék.

A megtámadott Debreczen.

Debreczen, decz. 12.

irta: Komlóssy Arthur.

III. (Vége.)

Nem is megyek tovább ezen apró kis bizonyítgatások mezején, hanem befejezem az adatok közlését.

I. Budavárának 1849. Május 21-iki viszárvetele után a május 31-én tartott országgyűlés kimondván, hogy üléseit újra a haza fővárosában fogja tartani, s ott a tanácskozásokat július 2-án folytatni — P a l ó c z y Lászlónak azon indítványa, hogy Debreczen város közönségének, tanácsának es a főiskola kormányának a nemzetgyűlés tetszését és elismerését jegyzőkönyvileg uyilvánítsa — egyhangulag elfogadtatott.

II. S z á z Károly országgy. képviselő az „esti lapok“ és „Alföldi Hirlap“-ban Debreczen június 5-én czimrel egy szép költeményben bucsuzik el a várostól — mely eképen hangzik:

D brecczenen június 5-ikén.

Pusztá lettél óh puszták városa Vendégeid mind kikötözének En maradtam az utolsó fecske Ajkamról zeng a bucsu ének. A boldogság lakjék együtt veled Nálad leljen jó tanyát, fedelet.

Elhagyának hűtellen vendégid Hej csak így jár a világnak sorja. A bairsorsban kértek menedéket

expeditióhoz készülné. Emellett a félénk mama rendez-e egy ambulans gyógyszerház. Migrain csepp-ekkel, flüago-okkal stb. tömve vannak zsebei. Minden friduló után gondosan letörli Annuska homlokáról a verejtékgöngyöt. Eközben bőven kiját a tulzott anyai szeretet suglata oktatásból. Ne igazd föl magad, ne engedd, hogy nagyon szorítsák a derekad, az a csunya füző ugyis összesajtol. Vízet valahogy ne igyál. Vigyázz aranyom, itt a belépő, burkolod be magad Most jön a vallatás. Nem fáj a lábác kád, hát a fej csakéd, ni hogy dobog a szívcsokéd, szegény kis madárkám, hogy megkínóznak azok a kegyetlenek. Talán elég lesz már a jóból. — Több nap mint kolbász, mondja a papa. — Lesz még bál elég, csak gyere, gyöngye a szervezeted. Tudod, mit mondott a doktor bácsi.

Dehogy tudja, már rég elfelejtette, csak azt tudja, amit az a csinos gyerek sugott neki. Mert Annuska nem méltó a fenséges szeretetre. Dure áskodik, vagy oda se figyel, égő szeméi táálkoznak egy délceztisztecske tekintetével. A merész hadfi tánczolásában odalett. Közömbözik, vég köze a mama, Annuska már nem tánczol. A vitéz Marsó, ki nem képes felfogni az anyai szeretet magasztosságát, nem tágit, de mintán a kicsike szemlesütve, irulva-irulva hallgat, könnyed vállvonással távozik s fekéer egy másikat. Annuska felőhajt a kivágott ruha csipkét remegnek a meli fölött. — A mama nagyobb fájdalomt okozott, mint hat hurut együttvéve.

Már akkor különb sora van a beszédes mama esemetébenek. Az sokkal jobban van elfoglalva önmagával a mások ügyes-bajos dolgaival, semhogy vele is törődne. De minek is, ő magyan gyöződve arról, hogy az ő

S a szerencse őket tovahordja. De a boldogság maradjon veled Nálad leljen jó tanyát, fedelet.

Nem az első, nem is az utolsó Hogy a vándor madár tova szánya, Csendes fészket elhagyja s feleji Hogyha szebb árja várja édes áránya! Hadd menjenek! A boldogság veled, Nálad lelt az jó tanyát, fedelet.

Kis kunyhóknak szárnyas eresztékben Szeret lakni a csendes madár, Palotáknak arabeszkje mellett Ritkán rakja fészket ugy-e bár! Azért lakik a boldogság veled, Ott lelt jó tanyát, csendes fedelet.

Nem mi vittünk neked boldogságot Oszd meg a magadét, téged kértünk, Nem is hozzuk el a boldogságot Elég volt már amit tétél értünk. Ott maradtott a boldogság veled Nem hagyja el ő a jó fedelet.

De ha újra — mit ne adjon isten — Kizaklatnak a szép palotából, Felkeressük a puszták kunyhóit A zajgó világtól távol, távol! Engeded-e még osztolni veled Adsz e újra jó tanyát, fedelet?

Ifj Szász Károly.

III. Ország kormányzója K o s s u t h L a j o s -nak 1849. Junius 3-án 7696. k. sz. alatt Debreczen város közönségéhez írt levele: „Azon szives látásért, melyet az országgyűlés és kormány itt székélése ideje alatt, csaknem fél év óta folyvást tapasztalt: fogadja a derék város öszinte köszönetem meleg nyilvánítását. Önök v e n d é g s z e r e t ő k ö r é b e n szinte himnünk kell, hogy inkább csak a fővárostól, nem pedig az ország szívtől valánk távol.

Isten megáldotta igaz ügyben emelt fegyverünket, s most midőn országgyűlés és kormány előbbi székhelyére Budapestre tér vissza, fogadják önök a távozás pillanatában azon ígéretemet, miszerint főbb gondjaim egyike leend e város javának, e vidék virágzásának elősegítése. Addig is mig ez ígéretemet tettekkal válthatom be, a város kebelében létező jótékony intézeteknek szives emlékül következő

leánya a legszebb, legcsinosabb; de ez még csak hagyján, hanem a beszédes mama e szilárd hitnek kifejezést is ad lehetőleg oly alakban s oly hangon, hogy a többi mamákat elfusasa a méreg. Bloudinek, ki a Niagara kereszttől kifeszített köteleen végig sértelt, mint akarja a korzó, aligha sikerülne a művelet, ha a beszédes mama szédítően gyors nyelvgyakorlatának lenne szem és föltanuja. — Zuhog a szószátyárkodás árja, mint valami cataracta. — Az önmagasztalás s mások kicsinyítése a program. Keresztül is viszi, akár csak Bismarck.

A-néről p-reig a motolla; olyan a tour-nürje, hogy a cigány bátran rátehetné a czimbalmát, — férje, meg udvarlói forlirlhetnek is rajta, ugy sem tesznek egész nap egyebet. B-néről az a hír jött a bálba, hogy meghült. Koholmány, a hamis foga saladt le a gégején. C-nének olyan a kalapja mint egy tyukhoritó stb. Végre, ha már nincs kit szapni, elözlí a Katával, kinek a dualiztikus katonai intézmény iránti ragazkodását állítja pellengére.

Ez háborus jel. — Tavaszra be is üt Biztos forrásból tudom, a szakác-nám nagy-néje mosónó egy generális komornyikjánál, azt mondta. A várbán már készülnek erősen. Meszelik z falakat. — Rendjén van a dolg, hát mire való az a sok éhenkórász. Egyik nagyobb lump mint a másik.

Blazirtak, kiéltek s mire be nő a fejük lágya, ninosen hajuk. De ezért a beszédes mama nem bánna, hogy ezen ördögi gonoszsággal telt lényeknek karjaival elragadná Gizuskáját, Ugy véli, a b ő anyai áldása megtisztítja salshjától a büös lelkét. Egyedül a kegyed fia kivétel, fordul oda az egyik mamához. Derék ember (2500 fttl fizetés s épen

összeget ajánlok fel: polgári kórház számára 500 pengő frtot, a két kisdédvő intézet tőkéjének gyarapítására külön-külön 500—500 p. forintot, szegények ápoló intézetének 500 p. frtot, összesen 2000 p. frtot, melyet ezennel Debreczen város közönségének azon kéréssel küldök át, hogy azt a nevezett jótékony intézetek gyarapítására jóakaratom jeléül szívesen fogadják és engem bizalmukban, hazafiai jó inulatlukban, színtügy meg tartanak mint amiképen edes hazánk érdekében hazafiai buzgalmukra számítok, s e város boldogságának előmozdítását kedves gondjaim közé sorozom.

Kossuth Lajos kormányzó.

Ha az itt közöttek még mindég nem elég bizonyítékok arra nézve, hogy azon előszeretettel ápolgott felfogás, mely szerint egyes fősvények, zsarolók szivtelen és barátságtalan, hitvány lelkű emberek eljárása miatt — egy egész várost elítélni helytelen és igaztalan dolog, akkor már nem testvérel állók szemben aki vadól, hanem bőszen ellenséggel kit a gyűlölet vadán tön.

Es hogy Debreczent, mert voltak vannak és lesznek az ő falain belül is mindég olyan emberek, kik a műveltség kellő fokán sem állva — vétenek egy a társadalmi illem, mint az emberek közt törvények ellen is — ezért külön kitüntetéssel — évtizedeken és századokon keresztül pengellégre állítani és az ország szegény piacán meghurcolni szabad legyen — és hogy ezt bármely fizető — mi helyt kedve szofitytan untalanul tehesse, az ellen tiltakozunk kell.

Joga nincs senkinek, még annak sem, ki oly boldog községében él a magyar hazának, hol a felettebb jellemzett embertársaink közül egyetlen példány sem található — mert még az a birodalom sem ment már ezeztől, melynek kulcsát Szent Péter őrizi.

Kakuktojás.

Budapest, decz. 14.

Erélyesen és szellemesen végzett báró Fejérváry honvédelmi miniszter a „Katonai Lapok” tárgyában Beöthy által hozzá intézett interpellációval. Az ellenzéknek lett volna kedve „nemzeti ügygyé” fujni fel ennek a kis betilapnak a dolgát. A miniszter eljárását a sajtó szabadság megsértésének bélyegezték s igen pathetikus hangon beszéltek a polgári jogok erőszakos korlátozása körül. Igazi katonaság egyenlőséggel nyilatkozott e tekintetben báró Fejérváry a képviselőházban és joggal elmondhatni, hogy fejt-gései után egy okos és igazságos ember sem fogja többé kétségbe vonni az ő eljárásának kifogástalan korrektségét a „Katonai Lap”-kal szemben. Tila-lomról, mely szerint a honvédtiszteknek nem szabad előfizetni erre a hetilapra, szó sem volt.

Báró Fejérváry csak azt tette, a mit tenni remesak teljes joga volt, hanem ez esetben feltétlen kötelessége is. A „Katonai Lapok” alapításakor a kiadó, Bolgár Ferenc országgyűlési képviselő, a honvédelmi miniszter egy magyar katonai szaklap megje-nését örömmel üdvözölte, és a morális támogatás teljes mértékben megadott; és ennek egyik formája éppen abban állt, hogy a honvédelmi miniszterium egy rendeletben a parancsok ságoknak, csapatoknak és tiszteknek ajánlotta a lapot.

most táncolja Gizácskával a II-ik négyest), udvarias ember (háromszor is kezét csókolt neki), szellemes ember (vagy két órahosszat szó nélkül végig hallgatta a mamát), emellett tetőtől talpig gavalér (girált a papának).

A többi mamák lassankint félrehúzódtak, csak egy nem mozdult a helyéről. Az édesded-n — aszik. Az álmos mama a bál-terem pompás humor alakja. Huzhatja Pharao ivadéka, hogy a körme meg a hurok csak úgy rededeznek belé, s cigánykereket hány bennünk, a kikapi lélek; ujjonghat, üvölhet a a duhaj tempót affektáló bösz csárdás táncos mint egy új felbörre szert tett győztes siouy indián, mindez nem zavarja a jó mama — álmat.

Ott ül ő csendes szenderbe merülve, az aláhanyatott kezekből kisik a legyező elb e hull: gondos fejdíszét összekuszálják a feje, fölött lebegő frakkszárnyak s a fényázatos topánkák könyörtelenül letaposák uszályát s tyukszemét. Pontosan végigalussza a táncrendet, még a szünetében sem szünetel. Az ő saját külön ékes gyöngye csilloghat tetszés szerint, gyönyörködhet, vagy hódíthat az álmos mama nem zavarja holmi prózai beszéddel a bál költészetét, mely az itt leányzsvet édes kéjbe ringatja.

Utoljára hagyta a veterán mamát, mert, ő az utolsó, ki a bálteremből távozik. A bálkák házasságszerző tehetőségét tulajdonít s mindvégig kitart, mert türelemre megtanítá őt a kaján sors. Kiszolgált már vagy két bálcaipitulációt, de még mindig nem kapitulál. Reménytelve, de már sovár a szorongó kebelbe várja azt a mesebeli királyfit, ki — ha mindjárt egy inczifinzi tisztelebéli díjjal anlegéd fogalmazó gyakorook alakjában, egy büvös gyűrűt huzva az örökös árvaságra kárhoztatott csipkerózsza újjára: megmenteni a vén leány gyűlöletes címétől.

Midőn az idők folyamán tárgyilagos katonai szakfolyóirati jellegét lassankint elvesztette a lap és bizonyos körök hadseregpolitikai szendenciáinak terjesztőjévé lett: kötelessége volt a miniszternek, közölni a parancsok ságokkal és tisztekkel, hogy e lap nézetei, jól lehet alapításakor erkölcsi támogatásában részesítette azt, most nem olyanok, hogy továbbra is ajánlhatná a miniszter a „Katonai Lapokat”-at.

Ez, mint mondtuk, nemcsak joga, hanem imperatio kötelessége is volt báró Fejérvárynak, ha nem akart oly abszurd állapotot fenntartani, hogy egy a kormány részéről notóriusan támogatott lap oly tendenciákat követ melyek ellen a honvédelminiszter a legh-vesebben küzdeni kénytelen a parlamentben. Hogy a harkály kikölti a fészékbe tett kakuktojást az előfordulhat. De ki viheti zokona harkálytól, ha látva tévedését, a fiók kakukot, melyet éltre segített, kidobja fészékéből. Bolgár ur különben tudvalevőleg fogadást ajánlott báró Fejérvárynak. A honvédelmi miniszter erre egy ellenfogadást kínálhatott volna.

E fogadás a következő lenne: Ha Bolgár a világ összes hadigymisztereit megkérdezi, vajon hasonló körülmények közt már nem sokkal előbb megvonták volna-e a „Katonai Lapok”-tól a támogatást, mint tette báró Fejérváry és a megkérdeztettek közt csak egyetlen egy is akad, a ki nem-mel felel, akkor Bolgár nyerte meg a fogadást. Franciaország úgy szólván szintén alkotmányos ország s tessék csak megfigyelni, vajon zsenirozza-e magát Freycinet ur, fellépni oly katonai lapok ellen, melyek félhivatalos köpüyege alatt megkísérik oly irányzatok propagálását, melyek a hadsereg fegyelmére csak károsak lehetnek.

Debreczen ötven év múlva.

— Irta s a Csokonai kör decz 11 diki felolvasó ülésén felolvasta —

Dr. Balkányi Miklós.

II.

(Folyt. köv.)

A nagy kőfállal kerített udvaron 6. emeletes pavilon van mindenik két nagy teremmel a földszinten és két teremmel az emeleten, egy egy terem 30 ágyfa, szalma zsákkal, egy párua és pokróccsal, az ágy mellett a ruha fogas, az ágy alatt a láda, ennyiből áll minden szegény butorzata: egy-egy pavilon 120 szegény, az egész szegények háza 720 személy befogadására alkalmas. A szegények nem is foglalkozás szerint vannak elkülönítve. Az egy teremben lakó 30 szegény képez egy családát a közös családfe vezetésé alatt. A családfe mind a legszorgalmasabb és legjobb magaviseletűek közül szoktam kinevezni egy egy évre — magyaráta a gondnok — és ezek ezután jó példájokkal és szigorúságukkal hatnak a családtagokra.

Minden szegény dolgozik? kérdem a gondnokot. Eppen ebben rejlik a debreczeni szegények házáknak mintaszerű berendezése, hogy itt minden szegény dolgozik, annyit dolgozik amennyire képes, és olyan munkát végez, aminőt megöröztetés nélkül el tud végezni. A gyengébbek az öregebbek végzik a ház körüli teendőket, segítőkészek a ház tartásában, a főzésben fűtésben a munka képesek is több osztályba vannak osztva, külföldi munkát végeznek. Nyáron keresztüli az erősebbek a munkabírók művelik a szegény ház földjeit, kora reggel kivonultak, minden 30 tagból álló család a családfe ve-

zetése elatt, déli egy órai pihenés és a magukkal hozott ebéd elköltése után folytatják a munkát estig. Este bevonulás után már várja őket a jó vacsora.

A termelt élelmi cikkek első sorban a szegények házáknak saját szükségleteire fordítottak, a felesleg a központi közlelmelési vásárolnoknak értékesítették s a befolyó jövedelem a szegény ház pénztárbá helyezték. Télen át aztán valamennyi, és illetve a nyári időszakban is a kevésbé munkabírók a műhelyekben dolgoznak és ipari cikkekkel készítenek, előállítják saját szükségleteiket, eladásra kerülő felesleget is készítenek, amit aztán épen úgy értékesítünk, mint a nyers-terményeket.

Nem panaszkodtak az iparosok a concurentia miatt és azért, hogy az itteni készítmények természet szerűleg olcsóbban adhatók el, mint az iparosok cikkei? kérdem a gondnokot. „Oh nem, hiszen az itt előállított iparizikkek csak fél gyártmányok és olyan minőségűek, hogy az iparosoknál a mi concurentiaiktól nincs okuk tartani az árucikk amelyet nagyban és eladásra termelünk, eddig Debreczenben nagyon kis mértékben előállítását mi kezdeményeztük, és ez a gyümölcs kosár kötés, évenként 20-25000 darab darab veszőkosarat készíttünk, ezzel égető szükségleten segítettünk, mert most már olyan lendületet vett a közlelmelés, vásár, csarnok utján Debreczen gyümölcs kivitele-hogy az ehhez szükségelt fontott kosarak csak nagy nehezen id-geen helyről és drága pénzen volnának megszerezhetők.

Az élelmelés hogy történik? kérdem, eire bevezetett a gondnok ur a mintaszerű tisztaságu konyhába, a hol 40-50 ember foglalkoskodott, majd innen a két éthelyiségbe, ahol szinte példás rend és tisztaság látszott mindenben. Es ezzel a szegény házzal teljesen elég van téve a szegény ügy köve-telményeinek? kérdem a gondnokot. „Teljesen, — az utcánkénti koldulás amellyért 50-60 év előtt annyi panasz merült volt fel, egészen megszűnt. Az igazi szegény itt elhelyezést talál és munkájával majdnem annyit keres, amennyiből eltartása kerül, ugy hogy a városi hatóságok és társadalomnak alig kerül valami áldozatába a szegények házáknak fenntartása. Csak a felállítás és az első berendezés igényelt nagyobb áldozatot, de pár év alatt a városi hatóság a társadalom buzgó támogatása mellett létre hozta.

Csaknem déli volt mikor a gondnok urtól szívélyesen e bucsuzva, visszatértünk a városba.

Már előbb is feltűnt nekem, de mostani utamban teljesen meggyőződtem arról, hogy az utcákon nincs por. Midőn ifjú barátomnak felmenttem, hogy 57 év előtt a maihoz hasonló meleg napokon késő estig zárva kellett tartani az ablakokat az akkor csaknem tűrhetetlen por miatt, hogy az utcai burkolat két oldalán a legnagyobb porban gyors hajtásban közlekedtek volt a debreczeni ó. lovas szekerek és néha olyan port vertek fel, hogy az utcán járók egymást alig láttak, azt felte- tve ifjú barátom tudom a városi irattárban több olyan kérvényt találtam a múlt század utolsó tizedéből, amelyekben némely utca lakossága folyamodott volt, hogy a kocsi burkolatjuk javíttassék meg és ugy készíttessék el, hogy a szekerek a port fel ne verjék. Az utcák és terek rendezésével egyidejűleg lett megoldva a járdák és burkolatok kérdése is; mindent utca kapott járdát és pedig több mint 2/3-ad része aszfalt járdát és minden a kocsi közlekedésre szánt ut kiköveztetett. A por azonban csak azóta szűnt meg teljesen, mióta vízvezetékünk elkészült.

üterét, s még az a boldog moeoly sem nyugtatta meg, mely ott lebegett alvó leánya ajkán. Az üde ifjú leány képeletében ékesíté álmaik tarka színes képeivel: kék dalmáj, hetyke bajusz, elegans trakk tömkelege váltakozott, benső meleg kézzorítás, gyöngéd karok ölelésének érzetével; majd édes szavak, suttogó vallomások csengtek fülébe, mint seraphének. A mama ezalatt herbatheát hozatott s flanel kendőt keresett elő.

Pedig Annuska baján az a herbathea, amit könyörtelenül belediktál, aligha segít. Legálább tudtommal a szerelem ily módon még nem nyert orvoslást.

A beszédes mama keményen pattog, szivda a bálkát, hol az ember a nagy szivajtól nem hallja a maga hangját s három szót nem lehet szólni. Szerencsére a konyhanympa piaci számadásában hiány mutatkozott, legalább alkalma nyílt a hosszú kínos hallgatás után ismét — megszólalni.

Az álmos mama délfelé erős lelki tusa s hosszú huzavona után felnyitá szemeit. Nagy meglepetésére utassza a lapban, hogy ő is bálban volt. De nem hisz a reporternek. Ez csak emelni akarta a bál fényét nevével. Egyet pilant a major-domus megnyult savanyu ábrázatjára s rögtön eloszlik kitélye. Na, ha így van, mondja görcsös ásitással, ugy illik ebéd után egyet — aludni.

A veterán mama miután néhány tolokodó hitelező támadását szerencsésen visszaver-te, összegzei az eredményt, mely sajnos,iamét néhány új kifizetetlen kontóbból áll. De azért már terveköt kovácsol a következő bálra. Ha ez is kudarcrozal jár, hát Isten neki, jön a legeslegutolsó. Hányszor tette a veterán mama e fogadalmat, azt csak a papa tudná megmondani. De az hallgat s fizet — mint a köles.

Leander.

Ugy, hát Debreczennek víz vezetése ke is van?

„Van bizony és pedig nagyon jó víz-vezetékünk. Majd minden nagyobb házba be van vezetv, ugy hogy csak a csapat kell kinyitunk s a legjobb egészséges hideg vizet kapjuk. A kül városi lakosság számára pedig közhasználatu csapat állanak rendelkezésre az utcákon. A vízvezeték elkészítésének nemcsak az a haszna, hogy a legkényelmesebb módon jutunk jó ivó vízhez, amit elődeink a múlt században annyira nélkülöztek volt, hanem amit még többre becsülök az utcáink és tereink mindég locsolhatók. Azóta nincs por az utcákon, mióta naponként 3-szor végig fellecsölik a város minden utcáját. Este 11 órakor pedig fellecsölsés után végig felsöpörnek az utca seprők minden utcát és éjfélkor az összes városi szemét kitarították, ugy hogy a reggel 6. órai locsolás után olyanok a város összes utcai, hogy keresve sem lehetne szemetet, vagy port találni.

Debreczen, 1945. Május 31.

Négy nap óta nem volt időm napló jegyzeteimet folytatni. Egész nap el vagyok foglalva oly sok és annyiféle érdekes megtekinteni való középülete és köztintménye van a városnak, hogy észrevétlenül repül el az idő, este pedig fáradt vagyok. Voltam az egyetemen, láttam gazdag könyvtárat és jól berendezett gyűjteményeit, láttam a nagy közközházat mintaszerű berendezésével; nagyon természetes, hogy csak felületesen nézhettem meg mindent, hetek kellenének alapos megtekintésökre. Láttam a közbághidat, semmi-vel sem áll mögötte a bostoninak, pedig a bostoni csaknem egy millióba került. Láttam az igazságügyi palotát, a börtönöket. Megte-kintettem a közép és elemi iskolákat, egészségügyi és paedagogiai berendezésök mintaszerű, meglepő.

(Vége köv.)

Reformatus zsinat.

— Hány szavazata legyen a zéz- lés áknak? —

Ezen a fontos kérdés felett fotty a vita tegnap a zsinaton. A javaslat 28 szakasza kimondja, hogy a felsőbb egyházi képviselői testületek tagjainak és hatóságoknak választásánál a preszbiteriumok lélekszámuk arányában bírnak szavazattal, még pedig 2000 lélekig annyi szavazattal, a hány lélekszi állást tart fenn minden további 2000 lélek után egygyel több szavazattal bírnak. Aligmánzi-umot fontartó egyház még egy, főgymnáziumot fontartó egyház még két szavazatot gyakorol. Összesen azonban 12-nél több szavazata egy egyháznak nem lehet.

A szónokok véleménye meglehetősen ellentétes volt. M e c z n e r Béla zsinati tag az eddigi állapot fontartása mellett szöit, hogy tudniillik minden egyházközségnek egy szavazata legyen.

Ezzel szemben T i s z a Lajos gróf még bőviteni akar a mostani javaslat szövegét, amennyiben módosítást nyujt be, hogy minden egyházközség 1500 lélek után egy-egy szavazattal bírjon. A legnagyobb szavazatszám pedig hatvan állapíttassék meg.

A vitában részt vettek K ö r m e n d y Sándor, gróf D é g e n f e l d József, B e g e d y István, P a p p Gábor püspök, C z i k e Lajos T i s z a Kálmán szerint csak arról van szó, hogy bizonyos fokig a hívek lélekszáma is figyelembe véssék. Hiszen az 500 lélekből álló gyülekezetnek is van egy szavazata, ha tehát ehhez képest csakugyan lélek szám szerint volna megszabva a szavazatok száma, akkor 40,000 lélekből álló egyház 80 szavazattal bírna s nem csak 12 vel, mint ahogy a javaslat proponálja. Nem a nagyobb egyházakra nézve privilegium a szavazatok szaporítása, hanem a kis, 500 lélekből állóakra, mert hisz ezek bírnak 12 szer nagyobb hatalommal, mint a 40,000 főtől álló egyházak. Azt mondják, hogy jogot elvenni nem szabad. Hisz a múlt század végén még csak a patrónusok bírtak szavazási joggal, visszaadjuk-e nekik? Hát én elfogadom, hogy ez a javaslat jogfosztás, ha jogfosztás volt az, hogy az 1848. országgyűlés a nemesség jogait törölte s jogokat adott a népnek. De mi'án ez nem volt jogfosztás, hanem a jogoknak kiterjesztése, helyes az a javaslat is, amely bizonyos korlátokzásban, a nagyobb gyülekezeteknek nagyobb szavazati számot enged.

K i s A r o n a régi törvényszakasz fontartása mellett szól s Meczner határozati javaslatát pártolja. — R é v é s z Kálmán. A mostani törvény szerint épen ellenkezőleg, a kisebb egyházak majorizálják a nagyobbakat és ha lehet igazságtalanságról szól, akkor a legnagyobb mértékben igazságtalan a mai állapot. — M o n á r Béla T i s z a Lajos gróf módosításához csatlakozik.

A vitát ma folytatják.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos örök a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak. — Az ígdtő, kiadó hivatal és az irattár a felelnek felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünneppnapokon d. e. 10-11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6-ig.

gyon jó viz-
bb háza be
sapot kell ki-
hideg vizet
zámára pedig
rendelkezésre
ítésének nem-
kényelmesebb
t elődeink a
tek volt, ha-
az utcaink
Azóta nincs
at 3-szor vé-
tözóját. Este
n végig fel-
n utcazt és
kítakrítta-
locsolás után
ogy keresve
talalul.

31.
m nap'ó jegy-
vagyok fog-
es megtekin-
ménye van a
pül el az idő,
m az egyete-
s jó beren-
és jó közkör-
n nagyon ter-
nézhettem
alapos meg-
adat, semmi-
k, pedig a
fűlt. Láttam
sket. Megte-
ákat, egész-
ésők mintá-

at.

zen az a zek-
toty a vita
28 szakasza
képviselési
nak választás
zámuk ará-
pedig 2000
p elkészí á-
00 lélek után
Algimnázii-
főgymnázium-
vazatot gy-
b szavazata

meglehetősen
zsírnati tag
tellett szóit,
ségnek egy

os gróf még
at szövegén,
hogy minden
y-egy szava
azatszám pe-

ormendy
sef, B e g e-
sk, C z i k e-
osak arról
hívek lélek-
tiszen az 500
n egy szava-
nyvan lélek
szavazatok
egyház 80
2 vel, mint
m a nagyobb
szavazatok
ekből álók-
er nagyobb
álló egyhá-
lvenni nem
m még csak
ggal, vissza-
g, hogy ez a
s volt az
esség jogait
De mi'án
a jogoknak
a is, amely
bb gyüleke-
ot enged.
szakasz fön-
z határozati
z Kálmán. A
meneközleg, a
nagyobbakat
ó, akkor a
lan a mai
Lajos gróf

segéd és ke-
órán tartanak,
tár a felnek
e. 9-11, d. u.
napokon d. e.

nyban nyitva
ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban, a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig. Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként. d. e. 10-től 12-ig.

Színházban előadások naponta péntek kivételével kezdődnek este 7 órakor. Nagy sétányverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a „Margit fürdő” nagytérképben.

Decz 29. Zártkörű thea estély a Margit fürdő disztermében.
Decz. 30. Zion egyet. táncmulatsága a Szik-szaiban.

1892 január 2. Vőfélybál a Margit fürdő disztermében.
Január 16. Kefekötő ifjúság bálja a Margit fürdő disztermében.

Január 20. Timár ifjúság bálja a Margit fürdő disztermében.
Január 21. A polgári kör bálja a Margit fürdő disztermében.

Január 23. A függetlenségi párt bálja a Margit fürdő disztermében.
Január 27. A csizmadia ifjúság betegsegélyző egyesületének bálja a Margit fürdő disztermében.

Január 28. Zártkörű theaestély a Margit fürdőben.
Január 30. A szűrszabó ifjúság bálja a Margit fürdőben.

Febr. 6. A kőmives iparosok bálja a Margit fürdőben.
Febr. 10. A csizmadia ifjúság bálja a Margit fürdőben.

Febr. 25. Zártkörű thea estély a Margit fürdőben.
Febr. 26. Pincéz ifjúság bálja a Margit fürdő disztermében.
Febr. 27. Függetlenségi bál a Margit fürdőben.

— „A Csokonai kör” irodalmi szakosztálya f. deczember hó 18-án Pénteken d. u. 4 órakor a városháza nagy tanácstermében rendes felolvasó ülést tart, melyre a tagokat és az érdeklődő nagy közönséget tisztelettel meghívja az elnökség:

- Tárgysorozat:
1. „Az é a l d o z a t o m”, irta és felolvassa Lánca-Hornyák Viktor.
2. „Lilium Klára” ballada, irta és felolvassa Dóczy József.
3. „H á z a s s á g a k a d á l y o k k a l”, irta Dr. Holländer Dezső, felolvassa Dr. Tüdös János.

— A bezárt kollégium! A kollégiumban elkövetett mulasztás megtermette a tanügyre nézve roppant káros következményét: a z egész kollégiumot becsukták hatósági rendeletre. A kollégiumban nem kevesebb, mint hatvanhárom differitisszes beteg volt, a nélkül, hogy e borzasztó járványról a hatóságnak csak sejtelve is lett volna, mert a collegium orvosa vagy maga sem tudott róla, vagy nem akarta azt fejlelteni.

— Ha az akademia igazgatója maga nem jelelt fel a betegségét a főkapitánynál, a kör még ma is óvatlanul szedheti áldozatait a főiskola falai közt. A vizsgálatot orvosi részről Dr. Balkányi Ede végzi, a ki 63 betegülési esetet konstatált és konstatálta azt is, hogy minő egészségtelene a kollégium helyiségei. A kollégium becsukását szükségesnek látja és a fertőtlenítést szigorúan keresztülvinni hajtja és pedig úgy, hogy az infeciált szobáknak még a vakolata is leveressék és újonnan vakoltassék. A kollégium intéző körei belátják, hogy az egészségügyi állapotok így nem maradhatnak, szükséges lesz a kollégium előregedett orvosa mellett még egy másik orvos alkalmazása is. — A kollégium bezáratása mindenféle nagy szenzációt keltett.

— Kiss József kir. tanfelügyelő mint lapunkat értesíti, influenzába esvén kénytelen volt a helyben megkezdett iskolálatogatásokat felgyógylásáig abban hagyni.

— Debreczen védelme. Komlóssy Arthurnak a Csokonai kör alelnökének lapunk mai számában bevégzett nagyrdekű cikkének objectív részait Budapesti Hírlap tegnapi száma is közli, a subjectív részeket mint írja terjedelmesség miatt mellőzni lévén kénytelen. A cikk közlésével kapcsolatosan pedig megjegyzi a nevezett lap, hogy ezek a bekioldított adatok a nagy, gazdag és tösgyökeres magyar városnak kétségkívül becsületére válnak.

— Zeneművek. Az „E v s z a k o k” címzmel Posa Lajos néhány dalát énekhangra zongorakísérettel alkalmazta Ögyek. A szép kiállítású füzet, melynek ára 2 frt, a Pesti könyvnyomda részvénytársaság kiadásában jelent meg, és pedig úgy a Goró által rajzolt címzapok díszes és művészes kivitelé, mint a hangjegyek metszésének és nyomásának tisztasága tekintetében bármely kü földi termékkel versenyzőleg. Ugyancsak a fenti czég díszes kiadásában jelent meg a „Sipulusz nóta”: Ide azzal a kupával. Dal. Költeményét és zenéjét írta: Pap Zoltán. Ara 80 kr. Táborzás és Pánsch czég pedig szintén tetszős kiállításban adta ki Rózenzweig Vilmosnak Kammeier polkáját. Ara 75 kr.

— A beteg hivatal. Bejárt a szekér rudge a III. kerületi kapitányságra. Kezdve az alkaptánytól le a hajduig mindenki beteg úgy, hogy a hivatalt akár be is lehetne csukni. S i m o n f i y Imre kir. tanácsos polgármester gondoskodni fog a helyettesítéséről.

— A trafikok munkaszünetje. A trafikoknál is lesz munkaszünet. A tavaszkor Budapestent járt trafikokat most értesítik, hogy kérelmük legközelebb kedvezőleg fog-

elintéztetni s talán már jan. 1-től kezdve megkapják az engedélyt arra, hogy üzletüket szintén déli 12 órakor becsukhassák.

— Bolla Kálmán honvéd tábornok, dandár parancsnok kórháza indult a meglátogatja a n. váradi, zilahi és horosjenői honvédszabotokat. Hétfőn a nagyváradi honvédség fellelt tartott szemlést.

— Egy havi kincstári bevétel Hajdumegyében. Az állami adk és egyéb jövedékek kielégítő eredményel folytak be Hajdumegyertől (Debreczen kivételével) a mul hónapban. Egyenes adó befizetett 146419, hadmentességi adó 3761. bélyegjövédék 4724, jogilleték 15223, díjjövédék 39, dohányjövédék 3066, határvám jövédék 5236, fogszasztási adó 7623, összesen 193721 frt. 16518 frttal több mint az előző év ugyanezen hónapjában. Ezen kívül a régi közmunka váltás tartozásokból 2304, utadóból 11148 frt, átkelési utak fenntartásához való hozzájárulás czimzen 515 frtot fizetett be a lakosság.

— A debreczeni vadász társaság e hó 20-án vasárnap hajtó vadászatot rendez. Gyülekezési hely: Ludas csárda reggel 1/2 9 órakor.

— Nádudvaron a mult szombaton ünneppélyesen hozták fel a ref. templom tornyára a három új harangot, melyek közül kettőt özv. Szancs Sándorné asszony öntetett. A harangoknak szép összhangjuk van. Csőtörtőkön a kegyes adományozó nő a kaszinó helyiségeiben bankettet adott a község egyházi és világi előjáróinak.

— Az időjárás valóhan szokatlan. A nap némelyik szakában egész tavaszi melegséggel sütt a nap, tavaszi szél fuja végig az utókat majd megindul az eső reggel s el se áll estig. Azok a sokat emlegetett öreg emberek azt mondják, hogy hideg lesz a tavasz. Az bizonyos, hogy ebben a hónapban anynyi volt már az esőből, hogy fele is elég lett volna a nyáron a szomszaj, kiszáradt gabona földekre. Az ősszel a földműves ember panaszkodott a miatt, hogy az őszi vetés után mindjárt jó nagyokat fagyott. Megvigasztalhatja a december, mert a szántó földek e upa zöldsek a vetés mind kikelt. Ma jött az első fagy.

— Kinek kell egy gyermek. Egy férjtől elhagyott szegény asszony örökbe adja 15 hónapos egészséges szép leánykáját. Aki hajlandó volna magához venni a gyereket, bővebb felvilágosítást kaphat szerkesztőségünkben.

— Gyászje entés. Veisz Lévi és neje Veisz Katalin szomorodott szívvel jelentik kedves kis leányuknak az egy éves Irénnek tegnapi türtént gyászos elhunytát. Temetése ma délután volt. A gyászoló család csendes részvétet kér.

— Menetrendváltatás. A püspöküldány debreczeni vonalon közlekedő 906. sz. személyvonat menetrendje az álamvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint Királyháza és M. Sziget között f. évi deczember hó 20-tól kezdve olykép módosították, hogy az indulás Királyházáról este 8 óra 5 perczkor és az érkezés M. Szigetre este 9 óra 54 perczkor történik. Ezen módosítás által az utazó közönségnek lehetővé tétetik, hogy Királyháza állomáson, hol a jelenlegi 7 percznyi tartózkodás helyett 20 percz lesz, megvacsorálhasson.

— Abbamaradt házasság. „Nos, mikor lesz az esküvő?” — „Szakítottam.” — „L. betetlen! Ily jó partievál?” — „Hát tudod a leány atya tudakozódnai akart felőlem és viszonyaim felől.” — „S te persze ez által sértve éreztet magadat.” — „Nem épen! De minthogy tudtam, hogy azután ő szakított volna velem hát inkább én szakítottam. Ez kényelmesebb.”

— Iparosok és kereskedők czimtára. A kereskedelemügyi minisztertől 100 db. előfizetési felhívás érkezett a városi tanácsbhoz, azon rendellel, hogy azt mielő szüléssebb körben terjessze. A felhívás szerint az országos statisztikai hivatal a miniszter megbízásából, a magyarországi iparban és kereskelenben fogalkozó egyének, vállalatok teljes czim és lakjegyzedék a népszámlálás adatai alapján összeállította s azt egy vaskos kötetbe kiadja. E öltözék ára 10 frt. bolti ára 15 frt lesz. A tanács terjesztés végett a rudórfőkaptányra bizta az előfizetési felhívásokat.

— A ref. felső leányiskola megvizsgálására Berecz Antal miniszteri tanácsos, a budapesti állami felsőleányiskola igazgatója Debreczenbe érkezett; ma d. e. hosszu ideig értekezett nt. Némethy Lajos urral, mint a felső leányiskolai felügyelő bizottság elnökével. Berecz Antal a közoktatásügyi miniszter küldötte Debreczenbe. Az ő javaslata alapján fogja ugyanis megadni a miniszter a választ az egyház felterjesztésére, amelyben azt kéri, hogy az intézet egyenrangunak tekintessék a hasonló szervezeti leányiskolákkal. Hisszük, hogy a miniszteri biztos ur a lehető legkedvezőbb tapaszlatokat fogja szerezni a debreczeni felsőleányiskoláról.

— Eczetgyarok mozgalmja. Az eczetgyarok egy reájok nézve sérelmes miniszteri intézkedés miatt országos mozgalmat indítottak, mely deczember hó 20-dikán d. e. 11 órakor tartatik meg Budapesten a „Vadászkürt, szálló kistermében Az országos értekezletre már is nagymérvű jelentkezés érkezett. A czégtulajdonosok, illetve eczetgyarok személyes megjelenésüket jelentették be a következő városok és községekben; Budapest, Debreczen, Szolnok, Török-Bocsa, Uj Verbász, Verebely, Paks, N.-Czernya, Ujvidék Lovasberény, Keeskepek, N.-Szt. Miklós, Tata Zsarnócza, Eger, Parkány, Tata-Tóváros,

Szarvas, Ersekújvár, Kaposvár, Miskolcz, Moór, Győr, Székesfehérvár, Szabadka, Seged, Fozaras, Temesvár és Arad. Meghatározták által képviseltek magukat a következő városok és községek eczetgyarosai: Nagyvárad, Győr Szt. Márton, Lugos, Huszt, Vác, Rózsahegy, Kenderes, Csátád, Nagy-Bánya, Orosháza, Segesvár, Gyula, Hajda-Szoboszló, Tisza-Füred, Beregszás, B.-Szt. Márton, Billed, Bzdán, Pápa, Zombor, Torda, Székely Udvarhely, Versecz, Kézdivásárhely.

— A városi nyugdíj ellenörző bizottság ma délután ülést tart. Az ülésnek fontos tárgya lesz. Arról fognak ugyanis tanácskozni, hogy a nyugdíjra jogosult tisztviselők újétől fogva, a mikor a fizetésemelések érvénybe lépnek, mi módon fessék nyugdíj illetékeiket. Mert — mint halljuk — kéttéle propoziciozó van. Az egyik azt javasolja, hogy a nyugdíjabbályzatban megállapított 10 perozent a fizetésemelést tévő összegből az előző évben levonván, ezenkívül az évi másfél perozentes járulék a fizetésemelés életbeléptetésétől kezdve vonassék le. A másik propoziciozó első része a szabályzak megfelelőleg megegyezik amazzal; hanem — és itt van az eltérés — a másfél perozent járulékot kiakarja vetni a már előtöltött, kevesebb fizetéssel javadalmazott szolgálati évekre is, ami különösen azoknál, a kik régóta, például 1872. óta hivataloskodnak a városnál, az első évi fizetés emelést részben fölemészti, anélkül, hogy valami előnyt adna az illetőnek.

— A gyermekek réme, a differitissz, kétségbejött módon terjed. Mint a kollégiumban felmerült esetekből látjuk, a nagyokat se kiméli. Az egészségügyi bizottság javaslatára a kisdóvókat és Fröbel-gyermekkerttet a városi tanács már bezáratta.

— Hurkaestély. Holnap, esütörtökön este, Török Imre nagy-csapó-utczai vendéglőjében, hurka estély tartatik.

— Lapunkat mindvoknak kik előfizetni akarunk, de előbb a lapot ismerni akarják, ha ez iránt megkeresik kiadóhivatalunkat, január hó elsejéig azt nekik ingyen küldjük. x Bál és lakadalmi meghívók, újévi üdvözlétek, névjegyek, táncrendek, eljegyzési kártyák, üzleti kártyák, levélpapír és borítékok, körlevelek szines és egyszerű megcsokott izléses kiállításban, olcsó árszámítás mellett legjobban megrendelhetők a „Debreczeni Ellenör” könyvnyomdájában.

Vegyes hírek.

* Az uralkodóház halotija. Zsigmond főherczeg tegnap dében Bécsben 65 éves korában elhunyt. A boldogult fia volt Rainer főherczegnek, a lombard-velencei alkirálynak s mint ilyen testvérbátyja a közelebb elhunyt Henrik főherczegnek. Az elhunyt Zsigmond főherczeg eredetileg influenzában betegedett meg, mely baja később tüdőgyulladásba fejlődött. Valószínűleg Bécsben fozott meg, fivére és Wladec báróné temetésén, s agg kor nem birt megbirkozni a hevesen fellépett körral. Uralkodóházunk egyik legrokonszenvesebb tagját vesztette l benne.

* Strossmayer új lapja. Híre járt, hogy a gyakovári püspök Eszéken egy új ellenzéki lapot alapít, s ezzel politikai működésének középpontját Eszékre helyezi át. Az eszéki Drau most azt írja, hogy a lapalapításból nem lesz semmi, mert a szerkesztők évi 4000 frt szubvencziót kérték a püspöktől és ezt Strossmayer nem adta meg.

* Asszonyok téli d'valja. Hogy a tél, az igazi tél zimankos, hóhullással napjaival, ropogós hideg éjjeleivel baáll-e, épenségei nem oly bizonyos a természetnek napunkint változó szépsége mellett, mint hogy asszonyok — lányok legeslegújabb divatja beköszönt. Biztos forrás szerint sok igen sok szelymet vise'nak majd e télen. Ugy az asszonyok, mint fiatal lányok látogatói öltözékei szövetből készülnek. Az atlas is vissza szerzi uralmát a minthogy ez a szelyszövet szép fény- és tartós voltáért meg is érdemli hogy háttérbe ne szoritassék. Keressett továbbá a Pompadour bársony. A fénytelen faile azozaban egészen divatját multa. Gyógyórték a szelyem marabouk, melyeket minden színárnyalatban és szélességen viselnek, a strucz tollakat pedig az öltözékek s aljak szegélyezésére használják. Az igazi vagy utánzótt szörme-szegélyt is szeretik. Minthogy most javában benne vagyunk a színház-évad alkalmával igen szép belépők két bengalinelből, mely keleti stílusban öbb színárnyalatú applikált bársonnyal és himzéssel van ékítve. Egy másik nemkülömben tetszetős és az arczot rendkívül emelő pedig „vieux rouge pezoche”-ből készült himezett arany paszománt Stuaárt gallérral, melyet belől fekete toll szegélyezett. A posztó öltözékek díszítése gyauánt igen elegáns az indiai applikált himzés továbbá az szegélyöngyökkel kivarrott fekete bársony, nem különben az élénk, esikos bársony is. Ime ez a tél ismérve — az asszonyok közt. Bizonyára sebb — és a férjket kivéve kellemesebb is, mint a cuf hideg szél, mely esővel vegyest végig járja a néptelen utókat.

* Hányan vagyunk magyarok? Keleti Károly, az ország. statisztikai hivatal igazgatója tegnap terjesztette be jelentését az akadémián a népszámlálás eredményéről. Alkotja a politikai magyar nemzetet, ma g y a r 7.361.207, (1890-ben 48.64% 1880-ban 46.65%); n é-

met 1987.310 (1890-ben 13.13% 1880-ban 13.6%); tót 1.896.358 (1890-ben 12.53% 1880-ban 13.52%) o l á h 2.590.425 (1890-ben 17.12, 1889-ban 17.50) stb. vagyis 7.361.000 anyanyelvű magyarhoz 1.071.704 magyarul tudót hozzáadva, kerek 8 és fél millió magyart mutathatunk ki. A megállapított kienczedtél milliónyi magyar az anyaország 15 milliónyi lakosságának 56, egész Magyarország 17.5 millió lakosságának 48.5%-át képezi, a horvát-szlavonországi magyarokat ide számítva 50%- az abszolút többséghez tehát már közel állunk.

* A bankhómisítás új módszere. Az osztrák-magyar papirpénzeket, melyek még kevés kézen mentek keresztül, ügyes kezekkel akként lehet két részre hasítani hogy például egy forintos bankjegyből két bankó származik és pedig az egyik rész a magyar a másik, a német szöveget tartalmazza. Reichenbergből jelentik, hogy e hó 5-én egy ottani kereskedőnél megjelent egy fiatal ember ki 10 krajczárért vett valamit és egy ötforintos bankjegyet váltott és mikor abból visszakapott, kisetett a boltból. Ez az öt forintos is ilyen kettéhasított bankjegy volt. Néhány nappal előzőtt pedig egy asszony akart tudadni egy ilyen kettéhasított egy forintos bankjegyen, de nem sikerült. Az asszony azt mondta, hogy ezt a bankjegyet egy reichenbergi kereskedőtől kapta.

* Nem tudor, hanem doktor. A tudomány egyetem doktori eskümlntája idvös változó. son ment keresztül. Eddig ugyanis egy az ötvenes évek eljén meglehetősen rossz magyarsággal szerkesztett eskümlnta volt érvényben Ennek kikészübbölése végett a bölcsészeti kar mozgalmat indított s az egyetemi tanács elfogadta azt az új magyaros eskümlntát, melyet Beóthy Zsolt, a bölcsészeti kar dékánja szerkesztett. Ez lényegben megegyezik a régivel s legfontosab újítása az, hogy a „tudor” elnevezést számíttja s helyébe a „doktor” szót iktatja be. Ezentul nem „tudor-rá, hanem „doktor rá avatják fel azokat, a kik felesküdnék. Az új eskümlntát a mai felavatásoknál használják először.

Huzarak.

Megállapítva és bejelentve 1891. decz. 16-tól decz. 23-ig.

- 44 kr. Bence Józsefnél Csapó utca 703 szám alatt.
- 46 kr. Rác Györgynél Czegléd utca 2599 sz. alatt. Csapó utca 587. sz. alatt. Kovács Jánosnál Csapó utca 791 sz. a.
- 50 kr. Rác Györgynél Csapó utca 362 sz. a. Kovács Jánosnál a heutes székben a társaságnál Mesterutca 3655 Csapó utca 240 és 376. Könyök utca 574. Kat utca 2323 sz. a.
- 52 kr. Ungvári Andrásnál Piac első sz. székben. Czegléd utca 55. sz. a. Dedó utca 125 sz. a. Mester utca 1113. sz. Tanító utca 1392 szám alatt. Csapó utca 3162 szám alatt a társaság 18 székében valamint a három izraelita mérszárszékében a piaczon.

Debreczen, 1891. decz. 15.

Főszerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértési Arnold.

Felelős szerkesztő: Vértési Gyula.

Fekete, fehér és szines selymek 60-kr.-ról egész 15 frt 65 kr.-ig, méterenként — simán és mintázra (körülb. 240 különböző minőségben és 2000 különböző szinben, alappal stb.) szállit ruhánként és végzámra vám- és vite'dijmentesen Henneberg G. (csász. és kir. udv. szállító) gyári kárára, Zürichben. Minták postafordultával. Levelekre Svájczba 10 kr.-os bélyeg ragasztandó. (1.)

Pályázati hirdetés.
A debreczeni
MARGIT FÜR D Ö
INTEZETBEN
1892, év január hó 1-jére
a rendfentartásra nézve
Egy ellenöri állás rendszeresítettik
Pályázhat illő javadalmazás mellett
minden 30—60 éves, jó bizonyítványokkal bíró intelligens férfi.
Jelentkezhetni a Margitfürdő irodában

UJONNAN BERENDEZETT

gyapjuszövet-raktár.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására lhozni, hogy a helybeli piacon egy rég tapasztalt hiányt pótlendő, a már közel 50 év óta feunálló

posztó-nagykereskedésünkben
egy a mai igényeknek minden tekintetben megfelelő

kicsinybeni eladási osztályt
rendeztünk be, melyet, sem fáradságot, sem nagyobb befektetést nem kímélve,

a legújabb divatu valódi **ANGOL FRANCZIA**
és az általunk itt meghonosított

Brassói, újabban pedig Gácsi
gyapjuszövetekkel

felette du választékban ellátván, ezeket minden versenyt kizáró

eredeti gyári árakban

fogjuk árusítani. Különös súlyt fogunk arra fektetni, hogy a n. é. közönség igényei nemcsak a legjobb és legújabb divatu szövetek beszerzése, hanem legolcsóbban jegyzett gyári árak folytán észlelhető nagyobb megtakarítások által minden tekintetben kielégíttessenek.

Ezen újabb vállalatunkat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlván, maradtunk kiváló tisztelettel

Biedermann E. és Fia
posztó nagykereskedők.

Nagy raktár valódi színű egyenruházati és liberia szövetekben.

Egy budapesti nagy üzlet megvétele által és dusan felszerelt nagyraktárunknak leltár előtti megkissebbitése czéljából

Butorszövet, szőnyeg, függöny,
ágy és asztalterítő
vászon és asztalnemű
valamint

női ruhaszöveteket
tetemesen leszállított áron ajánlunk.

KUNZ JÓZSEF TÁRSA
DEBRECZEN Kis templom bazár.

Csodalatti kiárulás.

Stern Albert piacz-utczai raktárából, hatvan-utczára Lám Sándor ur üres bolthelyiségébe átszállított tárgyak,

**férfi kalapok, gyapju szőr-
alsó ruhák,**
péncz- szivar tárczák, mindenféle gyermek játékok
női- férfi kesztyük, s nürnbergi kereskedés minden cikkei,
a csödbíróság és id. választmány beleegyezésével, beszerzési áron alul is eladtnak.

Mészáros J.
tömeggondnok.

Pályázat.

A szatmárnémeti népbank részvénytársaságnál egy 30 frt havi segélydíjjal javadalmazott.

könyvvezető gyakornoki állás

bbetöltendő lévén, pályázni kívánók felhivatnak, hogy kérvényüket alantirott igazgatósághoz bezárólag 1891. évi decz. hó-31-ik napjáig nyujtsák be.

Szathmár, 1891. decz. hó 7.

A szatmárnémeti népbank részv. társ. igazgatósága.

Kerestetik

az értelmesebb osztályból, egy közép koru egészséges nő, éltes öreg ur mellé gondozónak.

Bővebb felvilágosításért levelek 971 Debreczen „poste restante“ czimzendők. Ajánlatok csak saját néven vétetnek figyelembe.

Legfinomabb ősi kárpáti juhturó,
5 kilós rekeszke 3.20.

Legfinom bb kárpáti téglasajt,
5 kilós csomag 3.80.

Égetett, tiszta kárpáti borovicska,
(nem olajjal pancsoló) 3/4 literes befont üvegben, édeses 3.00, keserűs 3.40.

Legjobb minőségű hámozott borsó,
egész, 5 kilós zacskó 1.50, hasadt 1.10.

Hamarfűvő zeuzsokmentes lencese,
nagy szemű, 5 kilós zacskó 1.80, középnagy 1.40.

Erősea cukorban befőtt affonya,
üvegben és ládácskában csomagolva (tisztasuly 3.20) 2.30.

Paprikás tormásvirslí
(igen zamatos) egy rekeszke 60 pár 3.20.

Szárított valódi magyar uri gomba
1 kilós csomag 2.75.

eCsomagolással, készpénzért vagy utánvétt

Ganovszky Gusztáv
szepességi különlegességek üzletében
Szepea-Szombaton,

KOHN HENRIK DEBRECZEN,
FŐ-ÜZLET KENYÉR-PIACZ 12. FIOK-ÜZLET 1712.

Ajánlja ujonnan berendezett fűszeranyag és festékáru raktárát nagyban és kicsinyben.

Chinai peccó, Mandarin, Orosz, karaván és a legfinomabb Császár keverék teákat.

Legfinomabb Sajtokat, Caviárt és halat. — Angol, Cuba, Jamaika és Ananász rumot. Kiltűnő Tea-süteményt.

CZITROMOT és NARANCSOT a legolcsóbb forrásból.
Valódi amerikai és belföldi petroleom nagy raktára.

Édes és egész fehér, darált sót.
Szepességi főzeléket, boszniai szilvát, lekvárt, a legolcsóbb ár mellett — a tekintetes tisztikar figyelmét van szerencsém felhívni a Szeptember hóban kibocsátott körlevelemre.

KARÁCSONYI és UJÉVI AJANDÉKRA
finom PEZSGŐ borokat 2 forinttól feljebb.

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából Deczember 1-től kezdve az összes raktárunkon lévő

női ruhaszöveteket,
fekete divat-kelméket is,

SZINES MOSÓ VELEZEKET,
téli gyapju nagykendőket,
triko derék és gyermek ruhákat,
valamint

szőnyegeket
Smyrna, Axminster, BrüSSLER, Tapestry
és hollandi nagyszőnyegeket is,
függönyöket
mélyen

leszállított áron

árusítjuk el.

Szabó Lajos fiai
Debreczen, Rózsater.

Felüdítési készülékeket
Dr Müller főtörzs orvos

orvosi vevény után készítve, orvosok által jó sikerrel használva és ajánlván idős és fiatal emberek gyengeségei ellen, melyek idegbomlás, titkos fiatalori vétek és kicsapongásokból származnak, melyeknek következményei ideges hátgerinc fájdalmak, a ezek és lábak ideges reszketése. Visszaadják az elgyengült test ifjkor erjét s ruganyosságát Különösen ki van próbálva, mint erősítő szer ideg és nemi gyengeség (Impotenzia) ellen. Ára kimerítő orvosi használati utasítással 3 frt 10 kr, postán 25 krral több. A valódi készülékek egyedül: St. Georgs-Apoth. Wien, V. Wimmergasse 33. kaphatók, hova az írásbeli megrendelések intézendők.(o)

Savons de la Jeunesse le de la beaut :

SAVON „LÉDA“ Szappan különlegességek, melyeknek minősége rendkívül finom, erős, tartós illattal. E különféle szappan jóságát di-csérttel győzni szia) te lehetetlen.

Savon au musc de CHINE

POPP-féle Vioiet Soap

POPP Soap-ja

Gyár és raktár: Bécsben I. Bognergas 2 valamint Debreczenben: Tóth Béla, (főraktár Dr. Róthschnek V. E., Balázs A. Mihálovits István Muraközy L. örökösai, Örvényi Ottó Szilágyi P. M., Tamásy Béla, Füleky P. urak gyógyszerárában, ugyszinte Szent Királyi Tivadar, Csanak J. és Schwarz B. urak üzletiben és Magyarország minden gyógyszerárában, gyógyfűszer üzletében és illatszer kereskedésében.